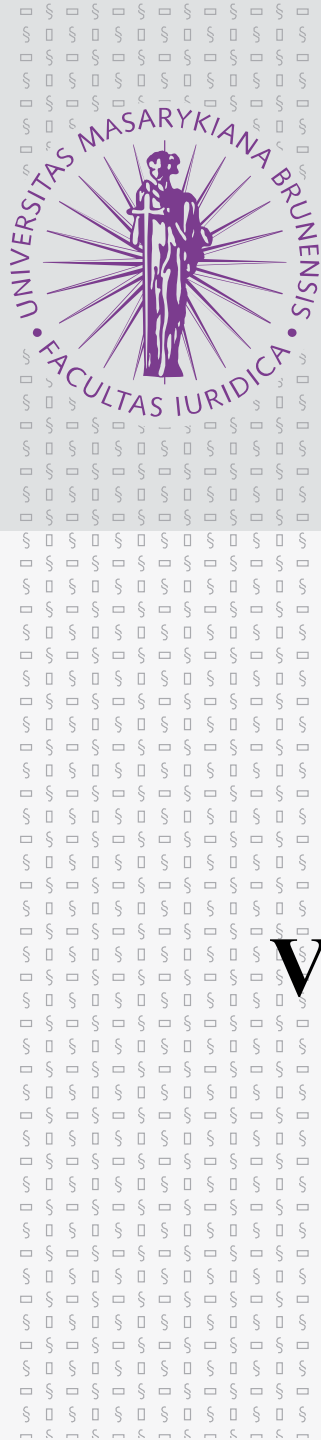

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Ivana Pařízková

Rozpočtové právo

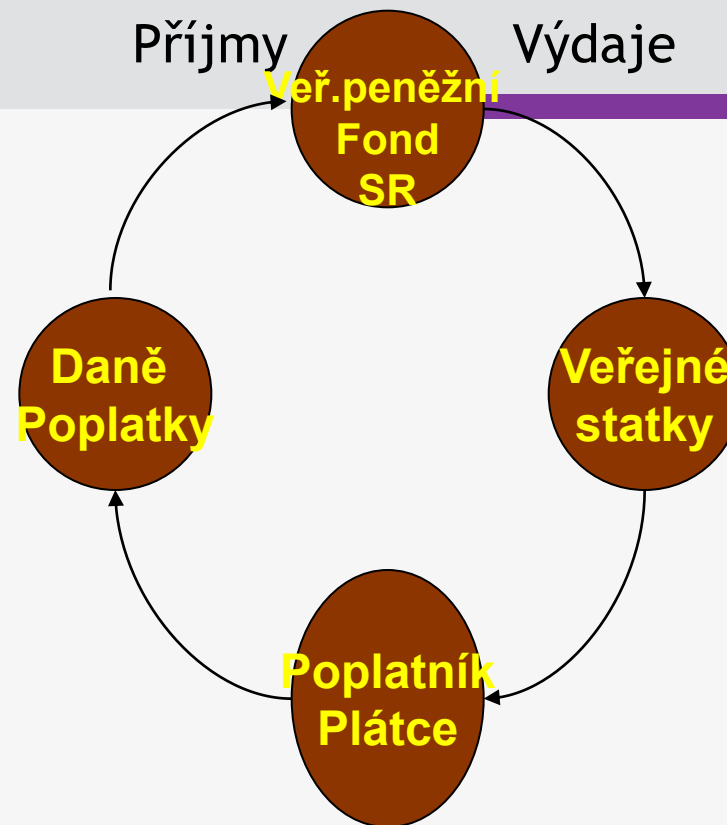
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Vítejte v řečišti veřejných peněz!

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

TOK PENĚŽ

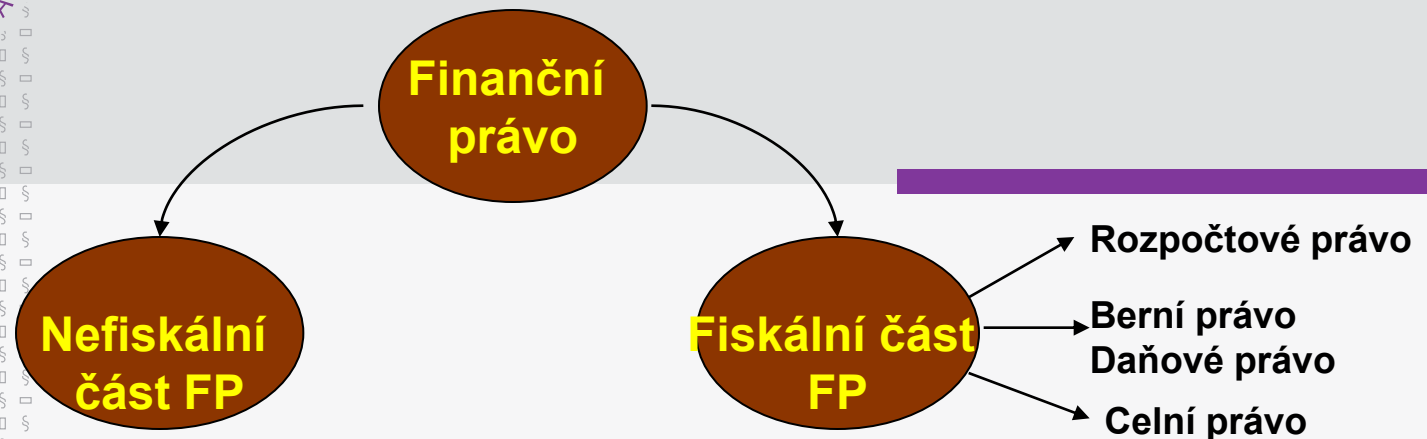
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Rozpočtové právo-pojem

- souhrn právních norem, které se zabývají chováním subjektů finančně právních vztahů k veřejným peněžním fondům, resp. veřejným rozpočtům
- souhrn finančně právních norem upravujících rozpočtovou soustavu, rozpočtový proces, každoročně státní rozpočet

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Rozpočtové právo v systému finančního práva

■ V rámci fiskální části FP můžeme hovořit o tom, že ji ještě tvoří i právní úprava účetnictví, které se promítá jak do rozpočtového práva, tak především do berního-daňového práva

■ Tato jednotlivá pododvětví FP spolu velmi úzce souvisí a mají úzké vazby

Vnitřní členění RP

- **Obecná část**
- **Zvláštní část**
- **Procesní část**

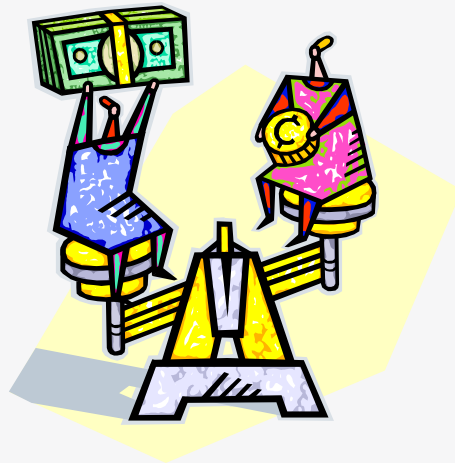

Obecná část RP

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

POJEM ROZPOČET

- **BUDGET**=anglické slovo, vzniklo ze starofrancouzského boulette
- V nejširším pojetí-přehled příjmů a vydání soukromého nebo veřejného hospodářství pro určité období rozpočtové období
- Definici nelze jednoznačně stanovit a to z důvodu, že rozpočet ve společnosti hraje roli hospodářskou a státoprávní
- **Nejčastěji je posuzován ze stránky hospodářské**

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

ROZPOČET z hospodářské stránky

- **Číselný plán pro určité, časově omezené období, jehož náplní jsou PŘÍJMY a VÝDAJE**
- **Z historického pohledu lze rozpočet chápat jako produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky**
- **Vztah příjmů a výdajů pro určité období - časový úsek, jedná se o takový vztah, který vychází z počáteční situace(stavu) P+V a z cílové vize P+V**

Malé nahlédnutí do historie rozpočetnictví

„ Bez poznání minulosti bychom nepochopili přítomnost.“

- Vznik rozpočtů je spojen s vývojem jednotlivých společensko-ekonomických formací-prvotní formy rozpočtů-otrokářská společnost-vše naturální podoba
- Starověk- Babylónie, Asýrie, Egypt, Persie, Fénicie, městské státy antického Řecka, Makedonie, otrokářský Řím- naturální podoba

Historie rozpočtnictví

- Vznik kovových peněz znamenal zdokonalování státního hospodářství a vedl k jejich hromadění do státní pokladny - Čína, Egypt, Řecko,
- otrokářský Řím-vznik prvních poplatků - za užívání podmaněných státních území-AGER PUBLICUS a vznik prvních daní

-pozemková daň(tributum soli)

-naturální daň z části úrody(stipendium)

-poplatky z řemesel a jiného podnikání(vectigalia)

Historie rozpočtů v České republice

- St.rozpočet dnešního typu vznikl 17. října 1863-rozpočtové řízení
- 1867 v Ústavě první právní úprava rozpočtu jako takového
- Recepce zákonných norem Rakouska-Uherska do československého právního řádu , která byla provedena z.č.11/1918 Sb., znamenala i převzetí rakouských rozpočtových norem
- Prosinec 1918 přijat zákon č. 95/1918 Sb., zákon o rozpočtovém provizoriu, naše první samostatná rozpočtová norma

Rozpočty po roce 1945

- R.1945-1946 stagnace
- Struktura rozpočtů zůstala zachována do roku 1947
- Změny rozpočetnictví od r.1948-spojování rozpočtů podniků(tzv. finanční plány) s rozpočty NV a ministerstev v jednom státním rozpočtu
- Z. č. 8/1959 Sb., Stanovil základní pravidla státního rozpočtu a o hospodaření s rozpočtovými prostředky
- 1970 nová pravidla-reakce na federativní stát+každá republika svoje pravidla
- 1990- z.č. 576/1990 Sb., pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR, platila až do roku 2000.

Prameny rozpočtového práva

- **Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.**
- **Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů**
- **ÚZ č.347/1997 Sb., o vytvoření VÚSC**
- **Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.**

Prameny rozpočtového práva

- ***Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů***
- ***Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů***
- ***Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů***

Prameny rozpočtového práva

- ***Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.***
- ***Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.***
- ***Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.***
- ***Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů***

Prameny rozpočtového práva

- ***Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů***
- ***Zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád, v platném znění***
- ***Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC, ve znění pozdějších předpisů***
- ***Zákon č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád), vzpzd.***
- ***Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zák. o FK ve VS***
- ***Vyhláška MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů***

SUBJEKTY

- 1) **STÁT- orgány státní správy**
- 2) **Orgány místní samosprávy**
- 3) **Zájmové veř. právní korporace**
- 4) **Soukromoprávní korporace**
- 5) **FO + PO**
- 6) **Speciální orgány st. správy= org. FINANČNÍ SPRÁVY-FÚ**

Rozpočtová soustava

Soustava veř. rozpočtů se člení na základě

FINANCÍ

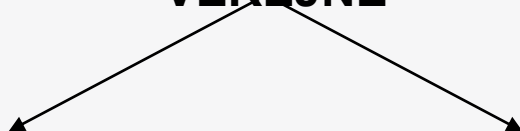
SOUKROMÉ

FO, rodiny
soukromoprávní korporace

VEŘEJNÉ

CENTRÁLNÍ ÚROVEŇ

ÚZEMNÍ-MÍSTNÍ-MUNICIPÁLNÍ

Centrální rozpočty

- Státní rozpočet
- Rozpočty státních fondů
- Rozpočet Národního fondu
- Fondy organizačních složek
- Fondy příspěvkových organizací
- Státní finanční aktiva a pasiva
- Rozpočet bezpečnostní informační služby
- Rozpočty sociálního zabezpečení

Územní rozpočty

- Rozpočty krajů
- Rozpočty obcí
- Rozpočty dobrovolných svazků obcí
- Rozpočty městských částí a městských obvodů
- Rozpočet hl. města Prahy
- Rozpočty regionálních rad reg. soudržnosti

Funkce a zásady tvorby rozpočtů

FUNKCE

- 1) Fiskální
- 2) Alokační
- 3) Redistribuční

ZÁSADY

- 1) Plánovitosti
- 2) Jednotnosti
- 3) Neúčelovosti P
- 4) Účelovosti V
- 5) Úplnosti
- 6) Reálnosti
- 7) Včasnosti
- 8) Veřejnosti
- 9) vyrovnanosti

Společné rysy veřejných rozpočtů

- 1) Právní úprava-zákony
- 2) Společná vnitřní struktura
- 3) Základní zásady v pravidlech hospodaření
- 4) Povinnost strpět kontrolní dozor
- 5) Právní ochrana před neoprávněným použitím rozpočtových prostředků
- 6) Povinnost předkládat o sobě údaje

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

- Státní rozpočet
- Definice
- Náhled na SR
- Střednědobý výhled
- Střednědobý výdajový rámec

Státní rozpočet

- Státní rozpočet je vrcholným nástrojem finanční politiky státu, jím se řídí veškeré finanční hospodaření.
- V nejobecnějším pojetí státního rozpočtu jsou jeho obsahem veškeré příjmy a výdaje, jakož i vazba na rozpočty ostatní. Těmito vazbami jsou finanční vztahy v podobě dotací, návratných finančních výpomocí či naopak odvodů.

Státní rozpočet slovy RP

- SR představuje finanční vztahy, které zabezpečují financování některých funkcí státu v rozpočtovém roce. K tomuto účelu SR soustřeďuje rozpočtové příjmy vymezené rozp. pravidly nebo jiným zákonem
- SR obsahuje očekávané P+V v rozpočtovém roce a financující položky
- SR jako souhrn finančních dokumentů zahrnuje zákon o SR, rozpis ukazatelů SR, podrobné rozpočty Org. složek a změny těchto dokumentů

Další pojmové vymezení SR

- finanční plán nebo program státu na určité období u nás na fiskální tj. kalendářní rok, který je každoročně sestavován a schvalován ve formě zákona a podle kterého se vytváří a rozděluje všeobecný respektive ústřední peněžní fond státu, určený na úhradu jeho potřeb.

- **Rozpočet lze také charakterizovat jako systém financování nebo potřeba financovat stát jako celek a dále města, obce a kraje.**

Náhled na pojem Státní rozpočet

- Centralizovaný peněžní fond, fond peněžních prostředků v působnosti státu
- Bilance příjmů a výdajů rozvrhy předpokládaných příjmů a výdajů státu
- Finanční plán na rozpočtové období
- Ekonomický vztah související se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků- daně, poplatky, cla, státní půjčky, transfery, dotace, a jiné
- Právní normu, neboť je schvalován Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky ve formě zákona.

Střednědobý výhled

- Střednědobý výhled je pomocným nástrojem státu
- Očekávané příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů na jednotlivá léta, na která je sestavován, a předpoklady a záměry, na základě nichž se tyto příjmy a výdaje očekávají a plánují, a to v rozsahu

- a) základní ukazatele národního hospodářství,**
- b) předpoklady a záměry vlády týkající se příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu a státních fondů, zejména zamýšlené změny zákonů a jiných právních předpisů,**
- c) částky střednědobých výdajových rámců a jejich členění podle kapitol a státních fondů,**
- d) celkové příjmy a výdaje st. R.**

- e) celkové příjmy a výdaje státních fondů**
- f) příjmy a výdaje jednotlivých kapitol státního rozpočtu,**
- g) výdaje na programy ,**
- i) výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie**

Střednědobý výdajový rámec

- tvoří celkové výdaje státního rozpočtu a státních fondů na každý z roků, na které je sestavován střednědobý výhled, a stanoví jej na návrh vlády Poslanecká sněmovna v usnesení k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu

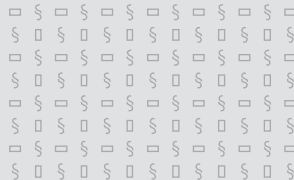
Další základní pojmy

- Dotace-peněžní prostředky poskytnuté SR, aktivy, NF
- Návratná finanční výpomoc- prostředky poskytnuté bezúročně ne určitý účel-nutné vrátit do SR
- Jiné peněžní prostředky- prostředky finančních aktiv, PO, St. Fondů a fondů org. Složek
- Finanční vypořádání- přehled o čerpání, použití a vrácení nepoužitých prostředků
- Neoprávněné použití peněžních prostředků SR, St.F,NF- porušení povinnosti stanovené zákonem, rozhodnutím, dohodou, apod., porušení účelu, podmínek
- Zadržení p.prostředků-porušení povinnosti vrácení pr.

Rozpočtový systém

- Informační systém veřejné správy spravovaný MF a soustřeďuje se zde:
 1. Údaje pro sestavení SR, Svýhledu, rozp. Provizoria,
 2. Sestavuje se SR, SV, provizorium,
 3. Mění se údaje
 4. Rozpočtová opatření
 5. Rozpočty org.složek
 6. Údaje pro ČNB
 7. Ukazatele plnění SR dle rozpočtové skladby

STÁTNÍ POKLADNA

- Souhrn peněžních prostředků na
- P+V účtech SR
- Účtech st. finančních aktiv
- Účtech ministerstva pro řízení likvidity st. Pokladny a st. Dluhu
- Účty FÚ a celních úřadů
- Účty rezervních fondů Org. Složek státu a fondů FKSP
- Účtech Pozemkového fondu ČR
- Účtech veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí

ROZPOČTOVÁ SKLADBA

- Je závazný systém, podle kterého se člení P+V SR
- Jasná, přehledná, jednoduchá, srovnatelná
- Vyhláška 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, vzpzd.

ROZPOČTOVÁ SKLADBA

- Základní třídící klíč všech peněžních operací ve veřejných rozpočtech ČR
- Třídění peněžních operací a to z hlediska druhu a funkce, popřípadě účelu - týká se třídění jak P+V

Rozpočtová skladba

- RS upravuje způsob třídění údajů všech peněžních operací veřejných rozpočtů a peněžních fondů státu, obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí, org. složek a příspěvkových organizací státu a ÚSC

Třídění P+V rozpočtu se řídí *zásadami*:

- Jednotnosti a závaznosti
- Stability třídění rozpočtů
- Srozumitelnosti
- Kompatibility-slučitelnosti

Třídění P+V SR podle rozpočtové skladby

1. Odpovědnostní-kapitolní
2. Druhové
3. Odvětvové
4. Konsolidační
5. Zdrojové
6. Doplnkové
7. Programové
8. Účelové
9. Strukturní
10. Transferové

1. Odpovědnostní - kapitولní členění

- Kancelář prezidenta republiky
- Poslanecká sněmovna Parlamentu
- Senát Parlamentu
- Úřad vlády České republiky
- Bezpečnostní informační služba
- Ministerstvo zahraničních věcí
- Ministerstvo obrany
- Národní bezpečnostní úřad
- Ministerstvo financí

Speciální kapitoly státního rozpočtu

- ***Kapitola 396 Státní dluh -obsluha a umořování státního dluhu***
- ***Kapitola 397 Operace státních finančních aktiv- peněžní operace na účtech státních finančních aktiv***
- ***Kapitola 398 Všeobecná pokladní správa součástí této kapitoly je***

vládní rozpočtová rezerva

Vládní rozpočtová rezerva

- Pro zajištění rozpočtového hospodaření
- Ke krytí nepředvídaných a nezbytných výdajů
- Tvoří se ve výši nejméně 3% výdajů SR/r.
- O použití VRR rozhoduje vláda a v určitém rozsahu ministr financí

2. Druhové členění

Druhové členění se týká peněžních operací a třídí se jím všechny P+V podle „DRUHU“

- *Pořízení věci*
- *Služeb*
- *Prací*
- *Výkonů*
- *Práv*

Druhové členění

- Daňové příjmy
- Nedaňové příjmy
- Kapitálové příjmy
- Přijaté transfery
- Běžné výdaje
- Kapitálové výdaje
- Financování

3. Odvětvové členění

Podle tohoto hlediska se P+V třídí na základě ODVĚTVÍ - druh činností ze kterých plynou P a vynakládají se V

- 1. Zemědělství a lesní hospodářství*
- 2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství*
- 3. Služby pro obyvatelstvo*
- 4. Sociální věci a politika zaměstnanosti*
- 5. Bezpečnost státu a právní ochrana*
- 6. Všeobecná veřejná správa a služby*

4. Konsolidační členění

- **Záznamová jednotka - Převody uvnitř peněžního fondu**
- **Převody především uvnitř státního rozpočtu**
- **Záznamová jednotka - Dotace přijaté z území jiného okresu**
- **Dotace přijaté obcí od obce v jiném okrese téhož kraje**
- **Splátky návratných finančních výpomocí, půjček a úvěrů přijaté obcí nebo krajem od obce v jiném kraji nebo od jiného kraje.**

PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU

- Výnosy daní včetně příslušenství
- Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti
- Výnosy z podílu na clech
- Příjmy z činnosti organizačních složek státu

- **Odvody příspěvkových organizací**
- **Odvody ze zbývajícího zisku ČNB**
- **Sankce za porušení rozpočtové kázně**
- **Správní a soudní poplatky**
- **Úhrady spojené s realizací státních záruk**

- **Příjmy z prodeje a pronájmu majetku ČR**
- **Výnosy z majetkových účastí státu**
- **Výnosy z cenných papírů**
- **Penále**
- **Pokuty**

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

- Výdaje na činnost organizačních složek státu a příspěvky na provoz příspěvkových organizací státu
- V. na dávky důchodového pojištění
- Dotace a návratné finanční výpomoci
- Dotace a návratné finanční výpomoci FO a PO na podnikatelskou činnost

- **Dotace státním fondům**
- **Dotace nadacím**
- **Dotace dobrovolným svazkům obcí**
- **Nákup cenných papírů**

- **Peněžní dary poskytnuté do zahraničí**
- **Vklady a příspěvky mezinárodním organizacím**
- **Výdaje na dluhovou službu**
- **Vládní úvěry**
- **Další výdaje**

Státní fondy

- Pro zvláštní finanční zabezpečení úkolů a hospodaření s prostředky pro fondy určenými
- Právnícká osoba
- Zřízen zákonem - orgán, do jehož působnosti f. patří zdroje, použití, srávní výdaje
- V názvu „Státní fond“

Národní fond

- Peněžní prostředky EU
- Peněžní prostředky přechodového nástroje
- Peněžní prostředky svěřeny ČR na základě mezinárodních smluv
- MF - platební orgán, spravuje toky prostředků
- Hospodaření a kontrola s prostředky je podle RP, není-li stanoveno pravidly či zákony EU něco jiného
- Zůstatky se převádějí

Z. č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla

- ÚVODNÍ USTANOVENÍ
- STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED, STÁTNÍ ROZPOČET A ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM
- ÚČAST STÁTNÍHO ROZPOČTU NA FINANCOVÁNÍ PROGRAMU A POSKYTOVÁNÍ DOTACÍ A NÁVRATNÝCH FINANČNÍCH VÝPOMOCÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

- HODNOCENÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU, ROZPOČTŮ STÁTNÍCH FONDŮ, ROZPOČTŮ ÚSC, DOBROVOLNÝCH S. OBCÍ A REGIONÁLNÍCH RAD R.S. A ÚČELOVOST PROSTŘEDKŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU
- ÚHRADA POTŘEB ROZPOČTOVĚ NEZAJIŠTĚNÝCH, ROZPOČTOVÁ OPATŘENÍ A VLÁDNÍ ROZPOČTOVÁ REZERVA

- STÁTNÍ FONDY
- STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET A VYPRACOVÁNÍ JEHO NÁVRHU
- MIMOŘÁDNÝ STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET, NOUZOVÝ STÁTNÍ ROZPOČET A VÁLEČNÝ STÁTNÍ ROZPOČET
- ŘÍZENÍ STÁTNÍ POKLADNY, ŘÍZENÍ STÁTNÍHO DLUHU A STÁTNÍ FINANČNÍ AKTIVA A PASIVA

- HOSPODAŘENÍ S PROSTŘEDKY NÁRODNÍHO FONDU
- FINANČNÍ KONTROLA
- PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ
- HOSPODAŘENÍ ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK STÁTU A PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ
- USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A PŘECHODNÁ

Děkuji za pozornost.